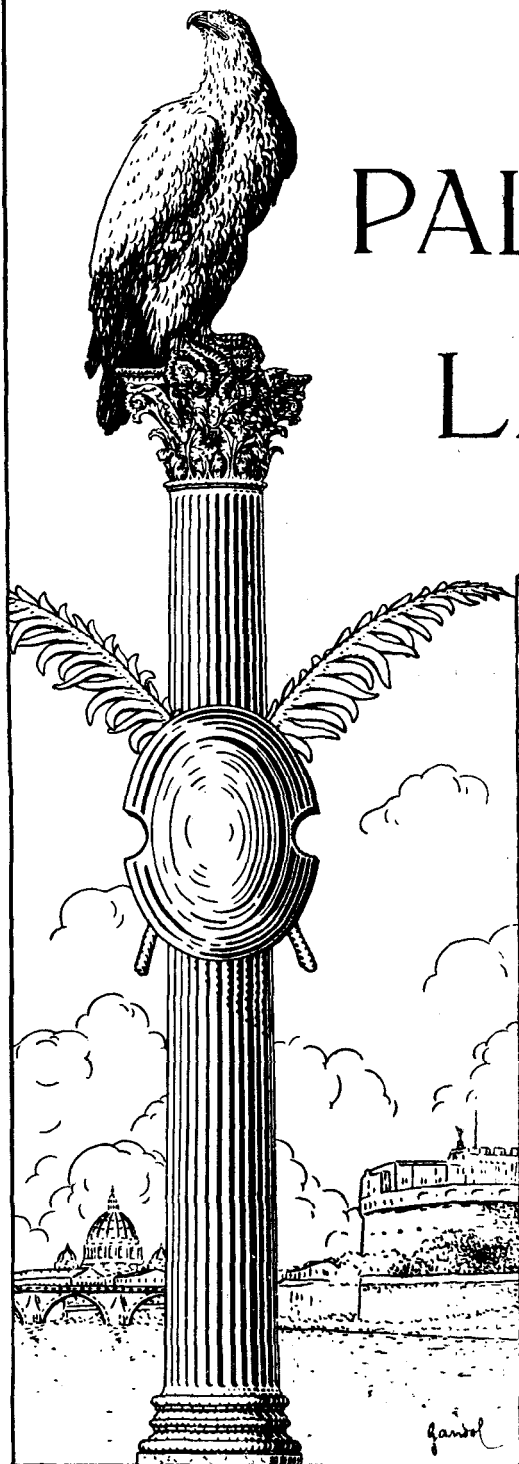

PALAESTRA LATINA

SUMMARIUM

DE RECTA LINGVAE LATINAE PRONUNTIATIONE, (Jové).

Q. HORATIUS FLACCUS ET A. LEGIONENSIS, (Llobera)

NARRAGONIA ET CROCODILOPOLIS, (Viator).

BIBLIOGRAPHIA, (Jiménez, Martija, Leache, Mir).

DE LATRONIBUS FABULA—COROCOTTA, REX LATRONUM, in operculis.

COMPOSITIONES VERTENDAE, in operculis.

Ordinarii atque Superiorum permissu

XII AULUS COROCOTAE TRADITUR

TARRACINAM inter et Formias erat atra in silva remota domus, ubi unum ex domiciliis constituerat Corocotta. Eo latrones, quibus apprehendendi Aulicuram mandaverat, post expeditionem jusserat venire quos ibi non sine aliqua anxietate eo die expectabat. Dissimilimus quidam latronum ceterorum erat, juvenis scilicet sex et viginti ferme annos natus in cujus ore cum lenitate mixta erat gravitas virilis. In eo nullum animadverti poterat ex iis signis quibus notatur habitus latronum, sed e contrario speciem ille nobilem praebebat. Itaque socii in ejus vita arcani quicquam esse conjectabant. Jam saepius rogitaverat num quis advenisset nuntius et semel etiam erat rogaturus, cum laetum clamorem audivit, atque una latro anhelans in cubiculum prorupit ubi erat Corocotta dicens: «Aulus captus est!» — «Huc adducatur» imperavit rex latronum; denique secum ipse locutus: «Tandem te teneo, Aule! Tempus venit ultionis!

XIII COROCOTTA ET AULUS

AULUS et Terentilla conclave sunt ingressi et, vix Corocottam intuiti, exclamaverunt ambo, Aulus cum terrore, Terentilla autem cum spe tenui et admiratione: «Flavus». Tum Corocotta cavillans: «Ia est, inquit, Flavus sum; servus nuper tuus». Bona edepol memoria tua est, Aule. Quintum jam annum inter nos non vidimus et me agnoscis quasi heri e domo effugissem tua. Age vero, cum res sic recordaris non es oblitus quot et quantis servitiis me affeceris. Fame, siti, labore, virgis, omnibus denique tormentis me excruciaſti; saepe Aethiops ille tuus me verberando fatigatus erat, neque tamen tua crudelitas satiebat. Frustra gemebam, tu enim gemitus deridebas; frustra misericordiam tuam invocabam, tu enim preces contemnebas; frustra corpus meum flagris laniatum laboris remissionem requirebat, tu enim juvebas et erat laborandum. Nunc imperandi partes meae sunt. Hic mihi omnes parent neque quisquam te e manibus meis eripere potest. Poenas poenis lues, tormenta tormentis; mors denique te manet quae me manebat, si apud te diutius permansissem. Jam jam cymbalo latronem erat vocaturus cum ad pedes ejus provoluta est Auli filia.

PALAESTR LATINA

MENSTRUUS DE LATINITATE COMMENTARIUS

Pretium subnotationis annuae, solutione antelata, est 6 pesetarum in Hispania, 7 in America et Lusitania, 8 in reliquis civitatibus. Pretium mittatur oportet ad Administratorem: CERVERA (Lérida) - Universidad - España

De recta linguae Latinae pronuntiatione

De littera *H*

Jam primum sitne littera an aspirationis nota dumtaxat, hoc elementum multum disputatum est inter veteres. Nos et recentes litteram esse dicimus cum Scauro: «Primum illud respondemus *h* et esse litteram et apud Graecos quoque fuisse, quod significant Attici qui principibus litteris, a quibus eorum nomina incipiunt, numeros notantes hac quoque in eadem significatione utuntur... Sic HEKATON id est centum *H* littera notant. Deinde quod in ordine litterarum nulla nota sibi locum vindicet, cum *h* octavo loco posita sit. Et sicuti *as* et *sa* aliam vocem et aliam efficiunt potestatem et *ad* et *da*, ita et *ha* et *ah*. Praeterea quod litteris principibus dictionum singula nomina aut verba comprehendimus, ut cum scribimus *R. P.* et rem publicam significamus, ita et *h* per se cum *hac lege* et *hac die* significamus et *horam tertiam heredesve*. Extremo quod proprium est litterarum propinquitate sociari et invicem succedere, ut *Fusios Furios* dicimus et *seddam sellam*: ita cum *h* ejusdem sit facultatis, nimirum haec quoque littera est, quod cum *f* invicem mutatur, ut quam nos *fabam* dicimus, antiqui *habam* dixerunt et quod nos *hordeum* dicimus, illi *fordeum* nominaverunt. Apparet itaque adjiciendam esse nec sine scripto intellegendam, quotiens in Latinis nominibus vis illius exegerit »⁽¹⁾ Magis *h* nomen litterae sibi arrogare valeat ex eo quod non semel in carmine syllabam natura sua brevem, longam efficiat positione, cum vocabulum consonante aliqua finitur. Sic Beda

(1) Terentius Scaurus, Keil VII, 23.

adductis exemplis: «Natura brevis syllaba ad votum poëtarum transferri potest in longam, cum correpta vocalis in consonantem desinit et excipitur ab *h* littera; est enim natura brevis in hoc:

Porcinum tenuere gregem, nigër hispidüs horrens
et voluntate poëtae longa in hoc:

Vir humilis maesto dejectus lumine terram

et item

Mors fera pēr hōmīnem miserum sibi subdidit orbem⁽¹⁾

Sed nescio an melius res nostra appareat cum *h* synalepham impedit, quod satis etiam arguo ex eodem Beda: «Quaecumque ergo verba in *m* terminantur, nisi adpositione consonantis allicujus defendatur, synalipha inrumpente, syllabam ultimam vel aut perdunt aut minuunt, excepto cum ab *h* littera sequens sermo inchoaverit, tunc etenim in arbitrio poëtarum est, utrum haec instar fortiorum consonantium synalipham arceat, an pro modo suae fragilitatis *nihil valet*; valuit namque in hoc, quia voluit poëta:

Nomine Johannēm hunc tu vocitare memento

et

Progenitum fulsisse ducēm hoc caelitus astra.

Item nihil juvat ad propellendam synalipham, quia poëta neglexit:

Qui pereun(tem) hominem vetiti dulcedine ponit⁽²⁾

Ex illo autem «pro modo suae fragilitatis *nihil valet*» in carmine *h*, quod modo dixit Beda, credere adducor illud elementum in medio carmine omnem aspirationem amittere nisi quando verae consonantis ad faciendam positionem vel impediendam synalepham vices gerit. Pompejus similiter: «*H* aliquando littera est et facit syllabam, aliquando *nihil est*. Littera est et longam facit syllabam superiorem in illo exemplo «terga fatigamus hasta»: *mus has, mus* brevis est naturaliter; sed *mus* id est *u vocalis*, desinit in *s* et excipitur ab *h*, quae modo pro consonante est, ut duae consonantes sint; et fit longa. Potest esse in illo altero exemplo *pro nihilo* «quisquis honos tumuli». *Quis* longa positione posset esse si *h* pro consonante haberetur, sed dicimus *h perire* in sequente syllaba et erit dactylus, non palimbacchius; ergo in hoc *perit* «quisquis honos tumuli»; in illo permanet «terga fatigamus hasta». ⁽³⁾ Igitur praeter quam in carmine cum nullam positionem facit, in omnibus aliis adjunctis in prosa oratione, *h* semper aspiratur, quam rem multis auctoribus comprobabimus.

«Quo modo addis adspirationem? —inquit Pompejus—. Si velis dicere *hominia* pro eo quod est *omnia*. Detrahimus adspirationem *omo* pro *homo*... Interim illud quaeritur, quotiens cumque per *h* fa-

(1) Keil, VII, 230 —(2) Ib VII, 230 —(3) Ib V, 117

cimus barbarismum, cui rei dabitur hic basbarismus scriptui aut pronuntiatiui; sic quomodo illud legimus *h* litteram esse aut aspirationem. Si littera est scriptui dabitur, si pronuntiatio est pronuntia tui.⁽¹⁾ Per detractiōem fiunt barbarismi sic: ...aspirationis ut si quis *onorem* dicens citra aspirationem priorem syllabam proferat... Per immutationem fiunt barbarismi sic: ...aspirationis ut si quis *Traciam* dicens primam subtiliter efferat, aut *Chartaginem* dicens primam enuntiet cum aspiratione, aut si dicat pro *Ebro Hebrum*, ut aspirationem addat priori syllabae, sed hic modus erit et per adjectionem... Per transmutationem... aspirationis, ut si quis *Thraciam* perversa aspiratione proferat et dicat *Trachiam*.⁽²⁾

«Sonus in pronuntiatione invenitur. Similiter aspiratio ad sonum pertinet, tametsi nos *h* quasi litteram ponimus, sed hoc vitium in scripto invenitur cum aut *choronam* pro *corona* aut *umum* pro *humo* legimus». ⁽³⁾ «Barbarismus fit modis principalibus quattuor adjectione, detractiōe, mutatione, transmutatione. Adjectionis species sunt quattuor per adjectionem temporis, per adjectionem litterae, per adjectionem adspirationis... Adjectione adspirationis, hoc et scripto et sono proditur, ut cum dicimus *choronam* cum aspiratione, cum debeat leviter pronuntiari; item *hemo* pro *emo*... Detractiōis species sunt aequae quattuor: detractiōe temporis... adspirationis ut si quis dicat *omo* sine adspiratione cum debeat aspere pronuntiari» ⁽⁴⁾.

Probus Grammaticus ex eo et litteram esse concludere contendit his verbis: «Ex mutis *h* aspirationis notam, non litteram esse, existimaverunt quidam, cum et haec sicuti ceterae certum sonum retineat potestatis suae, ut puta *honoros*, numquidnam onos? aut cetera talia, et ideo hoc quoque non recte notasse existimandi sunt» ⁽⁵⁾. Concedit tamen esse solum aspirationis notam et non litteram cum jungitur consonantibus: «Nunc hoc monemus quod *h* juncta aliis mutis possit vocali concurrere et sonum syllabae suscitare ut puta pulcher; et ideo hic aspirationis nota, id est sonus, non littera, accipi debet scilicet quoniam mutae conjunctae, si vocalibus occurrant, prohibentur sonum syllabae suscitare». ⁽⁶⁾

EMMANUEL JOVÉ, C. M. F.

(sequar)

(1) Keil, V, 4*6 - (2) *Ibid*, V, 392. - (3) Charisius, *ib.* 265. - (4) Diomedes, Keil, I, 452. - (5) Keil, IV, 50 - (6) *Id.* *ib.*

Q. Horatius Flaccus et Aloisius Legionensis

(sequitur)

† Jos. Llobera, S. J.

Fr. Luis de León

Quem canam divum procerumve caeli,
Musa, caelestis citharae perita?
An Deum ipsum, quem superum tuetur
Turba stupetque?

¿Qué santo o qué gloriosa
virtud, qué deidad que el cielo admira,
oh Musa poderosa
en la cristiana lira,
diremos entretanto que retira
el sol con presto vuelo
el rayo fugitivo en este día
que hace alarde el cielo
de su caballería?

Cujus aut nomen lyra ad astra tollet,
Ocius terras fugiente sole,
Quo die caelum nitet atque tanto
Milite splendet?

¿Qué nombre entre estas breñas: a porfía
repetirá sonando
la imagen de la voz en la manera
el aire deleitando,
que el Efrateo hiciera
del sacro y fresco Hermón por la ladera?
A do ceñido el oro
crespo con verde hiedra, la montaña
condujo con sonoro
laúd, con fuerza y maña
del oso y del león domó la saña.

Inter has rupes recinetve imago
Vocis, ut vates Ephrataeus olim.
Sacrum ad Hermonem gelidumque cantu.
Aëra multisit?

¿Pues quién diré primoro
que el Alto y que el Humilde, y que la
por el manjar grosero. [vida
restituyó perdida,

Molli ubi flavos hedera capillos
Cinctus, et montem fidibus canoris.
Duxit, et fortis rabidum leonem
Vicit et ursum.

que al cielo levantó nuestra caída?
Igual al Padre Eterno,
igual al que en la tierra nace y mora,
de quien tiembla el infierno,
a quien el sol adora,

Quem prius laudem quam Humilemque et
Qui cibo vili vetitaque vitam [Altum,
Perditam reddens, hominem jacentem
Extulit alte?

en quien todo el ser vive y se mejora.
Después el vientre entero,
la Madre desta luz será cantada,
clarísimo lucero

Par Patri Aeterno parilisque nato
Incolae terrae; tremit Orcus ipsum,
Sol colit, vivunt, meliora facta,
Cuncta per illum.

en esta mar turbada,
del linaje humanal fiel abogada.
Espíritu divino,
no callaré tu voz, tu pecho opuesto
contra el dragón malino;

Integer post hunc uterus canetur
Lucis et Mater pelagique fulgens
Sidus borrendi, generisque nostri
Fida Patrona.

Spiritus princeps, tua non silebo
Verba nec firmum tumidum in draconem
Peñus; oblitum neque te, paratum
Ferre salutem.

*Obrutae numquam ratis o magister,
Ause, te, verbis, mea lingua dicit,
Teque cui nox e tenebris reduxit
Lucida vitam.*

*Quis tuum fletum pretiumque nardi,
Corde converso bene, Magdalena,
Non canet, cujus cumulata odore
Est domus orbis?*

*Quae colis Nilum, rosa liliumque,
Concino te nunc, sapiensque virgo;
Ex sacro virtus tua lucet alma e
Vertice Sina.*

*Africae fulmen celebrem? favumne
Romulum? an non Stridonium disertum,
«Aureum os» aut qui merito est ab omni
Gente vocatus?*

*Sidera attingit, rutilans columna,
Major excelsus Basilius astu,
Prae sua Demosthenis haud diserta est
Copia fandi.*

*Crescit, exurgens velut arbor annis,
Laude Franciscus, micat in recessu
Splendor Antoni velut inter astra
Luna minora.*

*Illa quo fugit, Pater, illa rara
Jam diu virtus? Adyti quis aurum
Diruit? Quisnam sata laeta dumis
Miscuit excors?*

*En ubi picti nituere flores,
Triticum flavum violaeque rubrae,
Carduus regnat, inimica avena
Falsus amicus.*

ni tú en olvido puesto,
que a defender mi vida estás dispuesto.
Osado en la promesa,
barquero de la barca no sumida,
a tí mi voz profesa;
y a tí que la lucida
noche te traspasó de muerte a vida.
¿Quién no dirá tu lloro,
tu bien trocado amor, oh Magdalena,
de tu nardo el tesoro,
de cuyo olor la ajena
casa, la redondez del mundo es llena?
Del Nilo moradora,
tierna flor del saber y de pureza,
de tí yo canto agora,
que de la santa alteza
de Arabia esparce luz tu fortaleza.
¿Diré el rayo Africano?
¿diré el Estridónés sabio, elocuente,
o del panal Romano,
o del que justamente
nombraron «boca de oro» entre la gente?
Coluna ardiente en fuego,
el firme y gran Basilio al cielo toca,
mayor que el miedo y ruego;
y ante su rica boca
la lengua de Demóstenes se apoca.
Cual árbol con los años
la gloria de Francisco sube y crece,
y entre mil ermitaños
el claro Antón parece
luna que en las estrellas resplandece.
¡Ay Padre! ¿y dó se ha ido
aquel raro valor? ¿o qué malvado
el oro ha destruído
de tu templo sagrado?
¿quién cizañó tan mal tu buen sembrado?
Adonde la azucena
lucía y el clavel, do el rojo trigo,
reina agora la avena,
la grama, el enemigo
cardo, la sinjusticia, el falso amigo.

*Flecte jam nobis oculos benignus,
Et tua dextra validus revelle
Turpe, inhumanum, sere trita, recta
Temporis acti.*

*Pectori dona requiem, recocto
Anxia cura in tenebris; ego extra
Carcerem nomenque tuum decusque
Dulcius edam.*

*Dulce solamen! mea non negabo
Ausa majores meruisse poenas;
At magis, quo sunt vitiosiora,
Laude fereris.*

De usu autem imaginum, quae pars altera est formae Horatianae, et de fugiendis rebus abstractis et de contrariis opponendis, quid dicam nisi haec omnia in carminibus Legionensis esse valde praecleara, non minus quam in Venusini? Ad hoc confirmandum satis erit legenti ante oculos ponere odam amico suo Philippo Ruissio dicatam, eam, inquam, quae incipit, «¿Cuándo será que pueda?» quam merito idem Coll et Vehí⁽¹⁾ plenam dicit esse rerum sublimium, Martínez de la Rosa⁽²⁾ tot imagines magnificas in ea inesse, tot cogitationes sublimes tamque singulari pulcritudine expressas, ut paucae admodum scriptiones inveniantur, quae possint ei conferri una cum sublimitate ingenuitate ac simplicitate conjuncta.

Et quoniam agitur in hoc poemate de cognitione qua ipse poeta, vir sapientissimus, praeditus erit in beatis illis caeli sedibus, significabo ipsius verba

Defectus solis varios lunaeque labores,
Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant

Convierte piadoso
tus ojos y nos mira, y con tu mano
arranca poderoso
lo malo y lo tirano,
y planta aquello antiguo, humilde y llano.
Da paz a aqueste pecho,
que hierve con dolor en noche oscura;
que fuera deste estrecho
diré con más dulzura
tu nombre, tu grandeza y hermosura.
No niego, dulce amparo
del alma, que mis males son mayores
que aqueste desamparo;
mas cuanto son peores,
tanto resonarán más tus loores.

usurpans, qua ratione theologus Augustinianus veram absolutamque beatitudinem intellegat. Ipsum igitur audiamus: «Nam his duabus rebus continetur absoluta et cumulata beatitudo: Dei contemplatione scilicet et cognitione templi Dei, id autem est universi hujus: quod unum templum est augustissimum atque maximum. Nam haec naturae rerum cognitio veluti cumulus additur visioni illi contemplationique Dei, in qua proprie ipsa beatitudo consistit».

Igitur has naturae partes atque rationes beati viri in caelesti illa et futura vita cognoscent, eaque ex cognitione capient summam voluptatem. Nam quod aliud puris et bene affectis animis exhibetur gratius spectaculum quam est hoc, quod illis a Deo exhibetur, cum de altissimo et maxime splendido loca caeli in omnis mali experte vita ipsi constituti, non solum videant illa:

(1) *Elementos de Liter.*, Art Poét. II, n. 322.—(2) *Poética*. anotación al canto II.

Obicibus ruptis, rursusque in se ipsa resident;
 Quid tantum Oceano properent se tingere soles
 Hiberni, vel quae tardis mora noctibus obstat:

Sed multo illis majora ac reconditiora cognoscent, causas nimirum omnium rerum et cujusque rei principia interiora atque priora, ipsarumque inter se naturarum atque rerum consensiones et disensiones arcanas, quarum est, ut maxime jucunda causa atque ratio, aliaque

*Quando, Philippe, e carcere corporis
 Caelum valebo scandere fulgillum,
 Verumque purum alto tueri
 Orbe magis fugiente terram?*

*Vitam prope illic, splendida lux ego
 Factus, videbo, conspiciens simul
 Distincta, quae sunt, quae fuerunt
 Principiumque suum haud apertum.*

*Illic videbo quomodo Dextera
 Excelsa mundi jecerit arduum
 Fundamen ad libellam, ecq. 1e
 Firma sedent elementa terrae.*

*Stantes videbo quas super insidet
 Tellus columnas, signaque li. itu. n
 Quae aestuoso turgillumque
 Provida Mens pelagus coërcet:*

*Cur terra motu contremat, aspera
 Ira tumescant cur maria, exeat
 Trux unde ventus, curve crescant
 Oceani et minuantur undae,*

*Atque unde fontes, unde perennibus
 Lymphis alantur flumina, quisve alat
 Labentia, et causas videbo
 Frigoris inbriferi et caloris.*

his similia permulta». Haftenus Legionensis. (1)

Sed ecce tibi versionem poematis de quo superius, in qua unum alterumque versum desumpsi ex P. Thomas Viñas, Sch. P.: (2)

¿Cuándo será que pueda
 libre desta prisión volar al cielo,
 Felipe, y en la rueda
 que huye más del suelo
 contemplar la verdad pura sin duelo?

Allí a mi vida junto
 en luz resplandeciente convertido
 veré distinto y junto
 lo que es y lo que ha sido
 y su principio propio y escondido.

Entonces veré cómo
 la soberana mano echó el cimiento
 tan a nivel y plomo,
 do estable y firme asiento
 posee el pesadísimo elemento.

Veré las inmortales
 columnas de la tierra está fundada,
 las lindes y señales
 con que a la mar hinchada
 la Providencia tiene aprisionada.

Por qué tiembla la tierra,
 por qué las hondas mares se embravecen:
 dó sale a mover guerra
 el Cierzo, y por qué crecen
 las aguas del Océano y descrecen:

de dó manan las fuentes;
 quién ceba y quién bastece de los ríos
 las perpetuas corrientes;
 de los helados fríos
 veré las causas y de los estíos:

(1) Opera, t. I, pp. 137-138, in psalm. XXVI.—(2) Versiones latinas de poesías hispanas, Barcelona, 1927.

*Quisnam supernas aetberis in plaga
Moles aquarum fulciat, et tua
Qua fulminum, Dive, officina,
Arca nivis, tonet unde caelum.*

*Cum vere totum contingit aëra
Turbari in alto, (nonne vides?) dies
Nigrescit, insanitque Caurus,
Atque levis petit astra pulvis.*

*Interque nimbos horrisonum Deus
Currum et coruscum commovet et citum,
Ardente caelum fulget igni,
Terra tremit, pavor alta corda*

*Prosternit, imbres nubibus effluunt,
Effusa manant flumina collibus,
Cassum laborem, undantia arva
Attoniti agricolae intuentur.*

*Ipsae altus illinc despiciam vias
Motusque caeli, jam modo concitos
Nunc temperatos insitosque,
Principium indiciumque rerum.*

*Quisnam astra ducat perspiciam quoque,
Quisnam efficaci lumine et aureo
Accendat, ambae cur et Ursae
Sint pelago timidae usque tingi:*

*Qua parte vitae et luminis editor
Sol nutriatur, perpetuo nitens;
Cur praepes hibernus recedat,
Quis teneat tenebris moratum.*

*Immota cernam laetitiae loca
Orbe in supremo, laeta sedilia
Et luce et auro fabricata
Atque animis habitata diis.*

las soberanas aguas
del aire en la región quién las sostiene;
de los rayos las fraguas;
dó los tesoros tiene
de nieve Dios, y el trueno dónde viene.

¿No ves cuando acontece
turbarse el aire todo en el verano?
El día se enegrece,
sopla el Gallego insano,
y sube hasta el cielo el polvo vano;

y entre las nubes mueve
su carro Dios, ligero y reluciente.
horrible son conmueve,
relumbra fuego ardiente,
treme la tierra, humíllase la gente.

La lluvia baña el techo,
invían largos ríos los collados;
su trabajo deshecho,
los campos anegados
miran los labradores espantados.

Y de allí levantado
veré los movimientos celestiales,
así el arrebatado
como los naturales,
la causa de los hados, las señales.

Quién rige las estrellas
veré y quién las enciende con hermosas
y eficaces centellas;
por qué están las dos Osas
de bañarse en la mar siempre medrosas.

Veré este fuego eterno,
fuente de vida y luz dó se mantiene;
y por qué en el hibierno
tan presuroso viene,
quién en las noches largas le detiene.

Veré sin movimiento
en la más alta esfera las moradas
del gozo y del contento,
de oro y luz labradas,
de espíritus dichosos habitadas.

Quod ad brevitatem orationis attinet et parsimoniam, difficile est alium poetam in nostris reperire ita contractum, ita pressum, ita paucis multa complectentem, ut Aloisium Legionensem. Ego vero neminem adhuc legi nisi Franciscum Medranum, qui modo Horatiano Horatium partim reddidit Hispane, ejusque vestigia sic pressit et fixit, ut nisi a Venusino ductus manu pedem efferre aut progredi nescire videatur aut nolit, cui saepe desit proinde imitatio expedita et libera, qualis est Aloisiana, cujus jam pressus stilus et contractus cerni potest in carmine *Quem canam divum*; quod si cum suo exemplari, mi lector, comparabis, Latini Lyrici brevitatem et senties et degustabis. Aloisius enim fere, ut Q. Flaccus, brevibus utitur strophis, quae amplitudinem luxuriamque dicendi quodammodo coercent et adstringunt. Quod tibi etiam persuasum erit si lustrabis oculis odam alteram *Quando, Philippe, e carcere corporis*, et sequentem, cujus hispane est initium «Recoge ya en el seno», lati-

Condit ager propiam speciem in sua viscera
Lumine tristitiae [ra, caelum
Discutit omne decus pratis, silvasque de-
Exit et foliis [core
Paulatim; ad lucem Capream jam tendit
Aethera jamque secat [Apollo
Ocior, et perflans Auster densissima caelo
Nubila cogit atrox.
Ultrix Regini vatis grus jam volat alta
Flebiliterque gemit
Rauca sonans, ferro proscindunt arva fe-
Sub juga colla boves. [rentes
Invitat nos ad studium haud ignobile tem-
Famaque ad alta vocat [pus,

ne *Condit ager propiam speciem in sua viscera*, quam amico suo Johanni Grialo, S. Scripturae lectori in alma Academia Salmanticensi dicavit, cui etiam donavit tractationem *De utriusque Agni, typici atque veri, immolationis legitimo tempore*, cujus postrema verba haec sunt: «Quae tu, Grialo, qui et iudicio et doctrina praestas, qualia sint iudicabis». In censura autem *Triplicis Explanationis in Canticum Cantorum* haec habet Grialus in Legionensem: «His explanationibus nihil meo iudicio dedit haec aetas neque elegantius». Quam censuram comitantur nonnulla distycha, quibus ipse censor invitat colloquentes in *Canticis* ut lauro poetam donent:

Nectite sarta meo varia de fronte Lusoi
 Sed bene textetis formoso pollice sarta...
 Tum ternis lustrate choris, tum dicite
 [carmen,
 Carmine si possit mergier invidia.

Hoc autem est Aloisii promissum carmen:

Recoge ya en el seno
 el campo su hermosura, el cielo aoja
 con luz triste el ameno
 verdoz, y hoja a hoja
 las cimas de los árboles despoja.
 Ya Febo inclina el paso
 al resplandor Egeo; ya del día
 las horas corta escaso;
 ya Eolo al mediodía
 soplando espesas nubes nos envía.
 Ya el ave vengadora
 del Íbico navega los nublados,
 y con voz ronca llora,
 y al yugo el cuello atados
 los bueyes van rompiendo los sembrados.
 El tiempo nos convida

*Dorsa, Grial, sacri montis, quo scandere
Mentis inops poterit. [nunquam
Inceptum protende gradum bene, vince ca-
Unus et alta tene; [cumen,
Quoque fluit fons largus aquae, purissimus
Care, sitim releva. [undis,
Divitias mirans insanum neglege vulgus
Quod bona fida petit
Auro inbians, nam Euro magis est levis il-
Et magis illa fugax. [la voluptas
Scribe tibi spirat quod amicus Phoebus, a-
Namque vetusta novus [mice;
Aequiperat stilus et superat; sed me neque
Te prope posse sequi. [crede
Nam mihi, qui insidiis raptus sum et tur-
[hinc praeceps
Quique via e media
Ima peto, plestrum fractum est cum peti-
Pennigerique umeri. [ne amatum*

In postrema, quam brevissime des-
cripsi, dote Horatiani carminis de epithe-
torum delectu praestitit etiam poeta Sal-
manticensis supra quam dici facile potest.
Nolo in re tam aperta immorari. Eam tu

*Ille quam felix hominum tumultus
Qui fugit cautus, sequiturque opertam
Semitam quam qui sapere pauci
Ante adierunt!*

*Ejus haud pectus ciet intumescens
Principum sors, nec stupet ille tetum
Aureum, struxit sapiens quod Afer,
Fulcit iaspis.*

*Neglegit famam, canit haec acuta
Voce si nomen suum, ad astra mendax*

a los estudios nobles, y la fama,
Grial, a la subida
del sacro monte llama,
do no podrá subir la postrer llama.

Alarga el bien guiado
paso, y la cuesta vence, y solo gana
la cumbre del collado;
y do más pura mana
la fuente, satisfaz tu ardiente gana.

No cures si el perdido
error admira el oro y va sediento
en pos de un bien fingido;
que no así vuela el viento,
cuanto es fugaz y vano aquel contento.

Escribe lo que Febo
te dió favorable, que lo antiguo
igual a y pasa el nuevo
estilo; y, caro amigo,
no esperes que podré atener contigo.

Que yo de un torbellino
traidor acometido y derrocado
de en medio del camino
al hondo, al plestro amado
y del vuelo las alas he quebrado.

poteris perpendere in versione clarissimae
notissimaque odae «¡Qué descansada
vida..!» in qua vita laudatur acta procul
a negotiis hominumque tumultis, quam-
que Latinis versibus ita reddidi:

¡Qué descansada vida
la del que huye el mundanal ruido,
y sigue la escondida
senda por donde han ido
los pocos sabios que en el mundo han
Que no le enturbia el pecho [sido]
de los soberbios grandes el estado,
ni del dorado techo
se admira, fabricado
del sabio Moro, en jaspes sustentado.

No cura si la fama
canta con voz su nombre pregonera,

*Lingua si id fert quod fugit illa virtus
Nescia fraudis.*

*Quid mea refert digito si inani
Indicor? si aura populari anhelus,
Tristibus curis crucior diuque
Morte dolenda?*

*Dulcis o mons, o fluviusque fonsque!
O loci tuti, placidi! benignos
Vos peto, horrescens maris alta, navi
Heu! prope quassa.*

*Condidam lucem facilemque somnum
Liber a curis cupio; superbam et
Nubilam frontem metuo beati aut
Sanguine clari.*

*Suscitent memet volucres, canendi
Dulce non doctae, minime sed illa
Cura quae semper sequitur gravis cui
Imperat alter.*

*Vivere et mecum liceat, bonisque
Perfrui caeli sine teste, soli,
Liberio poena, spe, odiis, amore
Invidiaque.*

*Montis ad clivum satus hortus ipsa
Est mea dextra, roseoque flore
Vere pubescens sua poma monstrat
Certa fidelis.*

*Ejus et formam velut intuendi
Fons et augendi cupidus, fugaci
Defluit cursu, properans patienti
Vertice collis.*

*Lene mox flecilit fugitivus inter
Arbores gressum, viridanti et herba
Hic humum vestit varioque flore
Spargit ubique.*

ni cura si encarama
la lengua lisonjera
lo que condena la verdad sincera.
¿Qué presta a mi contento
si soy del vano dedo señalado?
¿si en busca deste viento
ando desalentado
con ansias vivas, con mortal cuidado?

¡Oh monte, oh fuente, oh río,
oh secreto seguro deleitoso!
Roto casi el navío
a vuestro almo reposo
huyo de aqueste mar tempestuoso.

Un no rompido sueño,
un día puro, alegre, libre quiero;
no quiero ver el ceño
vanamente severo
de a quien la sangre ensalza o el dinero.

Despiértente las aves
con su cantar sabroso no aprendido;
ni los cuidados graves
de que es siempre seguido
el que al ajeno arbitrio está atenido.

Vivir quiero conmigo,
gozar quiero del bien que debo al cielo
a solas sin testigo,
libre de amor de celo,
de odio, de esperanzas, de recelo.

Del monte en la ladera
por mi mano plantado tengo un huerto,
que con la primavera
de bella flor cubierto
ya muestra en esperanza el fruto cierto.

Y como codiciosa
por ver y acrecentar su hermosura,
desde la cumbre airosa
una fontana pura
hasta llegar corriendo se apresura.

Y luego sosegada
el paso entre los árboles torciendo,
el suelo de pasada
de verdura vistiendo
y con diversas flores va esparciendo.

*Hortus aestiva recreatur aura,
Mulcet et nares odor, arbor ipsa
Fleçitur, murmur sonat aure, scaeptri et
Immemor auri.*

*Congerat gazas sibi qui dolosae
Fisus est navi: timidos videre
Non meum fletus, Boreas cum et Eurus
Proelia miscent.*

*Saucia antenna ingemit, atram iu umbram
Clara lux transit, vagus atque tristis
Clamor it caelo, pariterque pontum
Munere ditant.*

*Mensa mi pauper tenuisque plena
Pace dilecta satis est: supellex
Aurea illius mare qui superbum
Non timet, esto.*

*Dumque permultos satianda nunquam
Imperi incerti sitis aestuosa
Torquet, herbosa recubans sub umbra
Dulce ego cantem,*

*Accubans umbris, hedera virenti
Vinctus et lauro ad melos insonantis
Aure suspensa sapienter icli
Pollice plectri.*

Ex iis paucis quae ex nostro lyrico excerptissimas, fit illustre ejus poetis formam esse Horatianae persimilem, poetis ipsam aequalem aut, ut critici nonnulli judicant (1), superiores.

Suparari autem facile ab Hispano Latinum asseri potest sine dubitatione in motibus animi exprimendis, in afflatu,

Tale tuum carmen nobis, divine poeta,
Quale sopor fesis in gramine, quale per aestum
Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.
Nec calamis solum aequiperas, sed voce, magistrum.

El aire el huerto orea,
y ofrece mil olores al sentido:
los árboles menean
con un manso ruido,
que del oro y del cetro pone olvido.

Ténganse su tesoro
los que de un falso leño se confían;
no es mío ver el lloro
de los que desconfían
cuando el Cierzo y el Ábrego porfían.

La combatida antena
cruje, y en ciega noche el claro día
se torna, al cielo suena
confusa vocería,
y la mar enriquecen a porfía.

A mí una pobrecilla
mesa de amable paz bien abastada
me basta, y la vajilla
de fino oro labrada
sea de quien la mar no teme airada.

Y mientras miserable-
mente se están los otros abrasando
con sed insaciable
del peligroso mando,
tendido yo a la sombra esté cantando.

A la sombra tendido,
de hiedra y lauro eterno coronado,
puesto el atento oído
al son dulce acordado
del plectro sabiamente meneado.

poético seu vi lyrica, sive ea oritur ex argumentis, quae tractat poeta, verarum rerum et caelestium, sive ex ratione ingenua pariterque sublimi eorum tractandorum. Quapropter omnibus poemata pergrata sunt perque jucunda, atque ita perjucunda, ut possimus cum Vergiliano pastore conclamare (2):

(1) V. Fr. Conrado Muiños Sáenz, *Influencia de los Agustinos en la poesía cast.* «La ciudad de Dios», vol. XVII, p. 220.

(2) Buc. 5, 45. seqq.

Narragonia et Crocodilopolis

ACTUS QUINTUS

4. *disciplinae publicae custodes, cet. (sequitur)*

SCAURUS. — «Cum una cum aliis praedatum exteris, cum aliis captus suspenderit» (proverbum). «Bestia bestiam novit» (prov.). «Lupus lupum non est» (prov.). «Cornix cornici nunquam confodit ocellum» (prov.). Innocentiam tuam criminum mihi suspectam probabis coram rege. Adducite eum (*ad securitatis publicae custodes*).

PASSERCULUS. — (*plorans*). Numquam in palatium et arcem Baronis me contulissem vel insinuassem, nisi spe thesaurorum et gula epularum regalium et illecebris libidinum illuc adductus. et allectus easem a Milvo et Vespa. Proinde parcite, quaeso, mihi adulescentulo!

PERDIX. — (*Perdix unus ex securitatis publicae ministris animadvertit fortuito magnum farcimen in sinu Passerculi absconditum; extrahit farcimen et triumphans publice omnibus, qui sunt in atrio, et subridens ostendit clamans:*) En «corpus delicti!» (Tarinactus) Benjamin noster «in flagranti» (Codex Justiniani) deprehensus. (omnes, qui adsunt, rident). «Mencaciis

inesse solet infirma stabilitas» (prov. Germanorum).

SCAURUS. — Perdix (*ad Perdixem*) suae ipsius familiae distribuat farcimen illud feliciter inventum! (*ad Passerculum*). «Etiam tu, mi Brute?» (1). Profecto eximie, simulator vaferissime, misericordiam excitare studes in animis eorum qui te audiunt. Nunc tristis es vultu veluti caelum nubibus obductum, quasi pomum silvestre putridum, tanquam ursus scabiosus et morosus ex otio a venatore excitatus. Non semper tibi verum aut jucundum videtur esse illud: «Solamen miseris socios habuisse malorum» (2). Reddes rationem coram rege. Nunc tandem sistite (*ad securitatis publicae ministros et ad milites*) hos omnes procos delicatos coram tribunali Baronis, qui summus iudex his tribus nefariis pronuntiabit sententiam! Collocati ante sedem iudicalem exspectent iudicium severitatis et iustitiae! Pergite! (*omnes proci, milites, disciplinae publicae custodes ad tribunal Baronis se conferunt*). «Scaena fiet tribunal» (3).

V 5. (*prospectus ut in scaena prima et secunda*)

PROCI; MILITES; *disciplinae publicae custodes circumstant tribunal; venit Baro, quem comitantur* ALMANSOR, GAMBRINUS, BOMBUS; BUFO: (*e longinquo auscultant* ALASTOR, famuli arcis regiae, cives Salamandriae armati sicut antea).

BARO — (*Sententiam fert prociis ornatum et insignibus dignitatis regiae decoratus; perorationem habet*). Cum crimina Vespae, Milvi, Passer-

culi procorum in jus vocatorum luce solis clariora sint et tam mihi quam omnibus, qui adsunt, perspecta, et plane cognita, vi et auctoritate potestatis regiae suffultus, de his prociis iudex pronuntio ac manifesto hoc iudicium accurate et diu perpensum «Aequo animo, poenam, qui meruere, ferant» (4). Aedes tuae, Vespa, horti, agri, silvae publicabuntur; tota res tua familiaris exige-

(1) Shakespeare, Jul. Caesar, 3, 1. — (2) Christophorus Marlowe, Faustus. — (3) Schillerus, Grues. Ibyci. (4) Ovidius, Amores, 2, 7, 12.

tur pro fisco ad palatium regis interioris digne exornandum; tu ipse, cum fueris procus omnium voracissimus, fame conficeris in carcere. Tu, Milve, cum fueris petulantissimus et moribus nequissimus, extra moenia Salamandriae tota tua familia conspiciente, sepelieris vivus. Tu dentique, o Passercule, brachiis et pedibus abscissis, sacco involutus in Oceanum submergeris, ut pro vino falerno vel cerevisiae Fremoniae

haurias et perpotes aquam marinam. «Sic volo; sic jubeo; stat pro ratione voluntas» (1), «Discite justitiam moniti, non temnere regem» (2). Abducite tres procos (*ad milites et disciplinae publicae custodes*). Balsaminae amatores protervos atque epulones furaces locis destinatis perimendos! Dixi. (*proci a militibus et custodibus securitatis publicae victi ad supplicia perferenda abducuntur*).

V 6, (BARO, ALMANSOR, GAMBRINUS, BOMBUS; BUFO; ALASTOR;
famuli arcis regiae; cives Salamandrini)

BARO.—Quamquam dudum diu noctuque exoptaram ut Balsaminam filiam triennio post discessum redux conspicerem, ad eam redire non prius volui quam ordo domesticus, prociis expulsis adjudicatis peremptis, in palatio regio plane esset restitutus. Tandem aliquando Innumeris fere difficultatibus et impedimentis remotis et prostratis haec victoria, hoc solamen, haec beatitudinis hora mihi contigit. Etsi sententiam illam plane comprobans laudo: «Collite feminas! acubus texunt, Tibialia lanea vitae terrestri» (3). Berberitia conjunx apostata et Amaranta filia moribus corrupta ac fugitiva, januam et aulam palatii regii reperient in perpetuum sibi obseratam et obclusam. Rosalinda et manibus et captivitate Saracenorum quam primum pro viribus eripere vel redimere conabor. De Chrisocantharo filio unico a Berberitia matre et Vespa, proco auctore, crudeliter interempto maereo ac lamentor vehementissime. Balsaminam Machaerophoro filio Almansoris regis,

moribus ac virtute undique commendato, si sponso et sponsae placuerit, libentissimus collocabo in matrimonium, Bufonem autem famulum vernam omnium fidelissimum ac de Narragoniae ejusque rege excellentissime meritum munere libertatis honorabo, nobilitate hereditaria ornabo, summo patriae insigni, id est, ordine cygni Musici decorabo, praemio viginti millium drachmarum afficiam. Arx mea regia (4) si in ea mecum velit versari, quotiescumque venerit ei patebit. Praeterea dono occipiet triginta ampullas *Kukiroli*, quo emplastro clavos pedum et verrucas sine ullo corporis dolore extirpet, et viginti pyxides laminatas *Erdali* vel *Immali*, quo unguento obliuiat calceamenta et molliat; insuper accipiet cistulam *Odoli*, quo pulvere utatur medicamine ad dentes illaesos, vel cariosos cavosque, quam diutissime conservandos (*milites et custodes securitatis publicae emissi omnes revertuntur et sistunt ante tribunal*).

V 7. (*Omnes ut in scaena sexta; insuper milites et custodes securitatis publicae*)

BARO.—Nunc tandem omnes militibus et ministris disciplinae publicae

praecedentibus pompam sollemnem instituamus in palatium regium ad-

(1) Juvenalis, Sat VI, 223 —(2) Vergilius, Aen VI, 620 —(3) Schillerus, Cantus Campanae —(4) Schillerus, Terra dividendo

ducendam, ubi reduces cum his principibus inclitissimis et Balsamina filia virgine dies festos peragamus laetissimil (*in honorem Baro-*

nis et Bufonis ante ipsum pompae initium omnes praeter Baronem et Bufonen, tubis sonantibus canunt praeconium triumphale:)

I

Immortalis honor, decus eximium tibi, Baro!
Victor et exstinctor stas Crocodilopolis.

II

Interiere proci proceres per te nece dira:
Bufoni famulo munera, rex, tribues.

III

Baro, Bufo par condignum laude perenni,
Permaneatis spes, sol radians patriae!

(*omnes post tertiam stropham ad arcem regiam versus solemniter ex scaena decedunt. Aulaeum premitur.*)

VIATOR

EXPLICIT.

Bibliographia

N. Terzaghi.—*C. Lucilii Saturarum reliquiae.* Firenze, Felice Le Monnier, 1934.

Cum difficile jam esset Lucilianas reliquias apud bibliopolas reperire, eas auctor in usum maxime academicorum digessit brevissimisque adnotationibus instruxit, Marxi Friderici et Ernesti Diehl vestigia secutus. Editio prodiit facile honesta eleganti curata et orthographicis codicum inscriptionibus accommodata.

Qua ratione tamen *uulgam* (vs. 67) et *bulgam* (vs. 253) scripsit? Ceterum laudem auctori debetur qui singularem librum edere promisit in quo omnia de Lucillo scitu digna facile reperiantur.

J. Quoten.—*Monumenta Eucharistica et Liturgica Vetustissima*, Pars I et II. Bonnae sumptibus P. Hanstein, MCMXXXV.

His nostris temporibus magni subsidii erit hoc praestantissimum opus Florilegi Patristici tum theologis tum historicis qui veram sacramentorum naturam e monumentis antiquioribus desu-

mere curant. Etenim in opere Dris. Quoten quintupliciter diviso vetustissimos fontes sermone Graeco et Latino reperies nunnulis illustratos notulis.

Jam vero in his duobus primis fasciculis qui modo ad nos pervenerunt haec continentur documenta: *Pars I:* Testimonia N. T.; Didache; Sti. Iustini; Epitaphium Abercii et Pectorii; Santi Hippolyti traditio apostolica; Ordo synaxis ex Didascalia; Papyrus Der; Balyzehensis; Papyrus anaphorae S. Marci; Preces issae Euchologii Serapionis.

Pars II: Sti. Cyrilli Hier. Catecheses Mystagogicae.

J. Echevarria.—*Horas del Corazón.* Madrid. Cocolsa, Aprt. 8013, 1935, segunda ed.

Opus novitate quadam confectum est revera liber cui titulus «Horas del Corazón». Magna gaudet cogitatum et figurarum ubertate, in qua tamen — bona pace dicam — luxuries quaedam stili inesse videtur. Contionatoribus tamen magno erit emolumento.

Georgin-Berthaut. — *Épitome Historiae Graecae.* Paris, A. Hatier, 1935.

Ante hos sex annos hunc *Épitome* typis mandatur initia operis dicti »*Les premiers textes latins*» (*Libr. Hatier, 1929, Paris*) ubi textus Cl. Siret a magistris Georgin-Berthaut gradatim accomodatum, offerabatur. Hunc denuo eleganter fasciculo prodiit in usum scholarum digestus. Dispositio vocabulorum omnino probare nequeo: sunt enim sua cuique consilia.

A. M. Guillemin. — *Virgile: Eneide, Livre IV et VIII.* A. Hatier, Paris.

En duo opuscula lectoribus, maxime commendanda qui pulchre adnotatam Vergilii Aeneiden in eis sunt inventuri. In prooemio proponit auctor virtutes artis, sermonis, prosodiae, metrices eximii Vergilii. De rebus historicis et grammaticis profusas invenies adnotationes ad calcem uniuscujusque pagellae. Singuli libri lexicis propriorum nominum clauduntur.

F. Robles Dégano. — *Gramática Latina.* 2, Ed. Avila, 1935.

Altera jam prodiit scriptoris Abulensis Latinae Grammatices editio nonnullis renovata auctaque numeris, quod debetur in primis ipsi auctori sed etiam amico Isaac M. Toribios in monasterio Sti. Dominici Silensis Linguae Latinae professori. Auctorem sane demiror, sed in omnibus nequaquam laudare possum, praesertim in hoc quod ad novas morphologicas voces attinet. Tamen syntacticae leges maxime placent. Haec nova editio offert praeterea, optimo quidem consilio, specialem de hymnographia tonica tractatum, quod apud alios auctores desideratur.

F. Robles Dégano. — *Cuestiones Gramaticales.* Madrid, 1935.

In hoc fasciculo agitantur praecipuae quaestiones de subjunctivo Latino: Quot sint verborum modi; sitne imperativus

idem ac subjunctivus; deturne futurum tempus in subjunctivo; aliaque id genus. Quid vero de his omnibus judicandum alibi subtilius exposui.

J. M. JIMÉNEZ C. M. F.

Dr. G. Merten. — *Canta latine. Deutsche Lieder in lateinische Sprache.* Berlin, 1935.

Hic libellus 63 pagellarum cantus populares germanicos continet, in latinum sermonem translatos. Hujusmodi sunt cantus patriotici, amatorii, cantus puerorum, scholasticorum, militum, etc.

Versio latina ad normas quantitatis syllabarum minime aptatur, sed ad rythmum quemdam musices. Auctor haec lectoribus anteadvertit: «Pronuntia omnes syllabas — Evita elisionem. — Hiatus tolerandus est non turbat cantionem». Magis placeret si, non neglecto hodiernae poesis rythmo, in metrum proprie latinum auctor carmina convertisset.

A. Cima — *Teoria dello Stile Latino.* G. B. Paravia, Torino.

Quanto studio inter classicorum amatores et alumnos et magistros fuerit acceptus liber Prof. Dris. A. Cima, undecim Editiones quas paucis annis obtinuit satis ostendunt. Opus inter optima recenseo de stylistica Latina quae ad meam notitiam pervenerunt. Qualitates styli latini auctor exprimit cum Cicerone (*De Orat.* 3, 10): «Ut latine, ut plane, ut ornate, ut ad id quodcumque agatur apte congruenterque dicamus». In introductione disserit de fine et limitibus stylisticae latinae. In primis capitibus loquitur de Stylo Latino generatim, de historia Linguae Latinae, de formis styli specialibus, neologismis, archaismis, cet. Praecipuam praebet partem ordini propositionum et periodorum ornatui; nec deesse poterat studium de numero oratorio.

Liber vere practicus, etsi aliud titulo indicatur, plurimis exemplis ditatus, qui utinam in hispanicum sermonem vertatur. quod est in votis.

Plautus. — *Théâtre.* Tome premier. Traduction nouvelle de Henri Clouard, Garnier, Paris.

Ad nos pervenit primum Vol. Comœdiarum Plauti, a notissima domo parisina Garnier editarum. In eo quatuor primæ Comoediæ continentur eodem ordine quo in Editione Teubneriana reperiuntur, sc. *Amphitruo*, *Asinaria*, *Aulularia* et *Bacchides*. Textus latinus prædictæ editioni Teub. Goetz et Schœl accomodatur; editionibus etiam Lindsay et Ernout utitur interpres. Notulæ breves, textum inlustrantes ad Historiam pleraque spectant. Introductio et ipsa brevis cum vitæ Plauti notitiâ et Comœdiarum natura.

H. MARTIJA, C. M. F.

Ovidius. — *Les Fastes.* Traduction nouvelle de Émile Ripert. Garnier, Paris.

Fastorum opus ad ingenti Ovidiani maturitatem pertinet. In eo Kalendarium Romanum, populî festa eorumque origines inlustrantur. Opus Augusto dicatum, duodecim libris constare debebat pro singulis anni mensibus. quorum sex perfecerat poeta cum in exilium Roma discessit. Sed mortuo Augusto, eos refecit Germanico dicatos.

Optimi *Fastorum* interpretes apud Gallos fuere Bayeux, Gaston Boissier et M. de Saint-Ange. Versio nuper edita a cl. Prof. Facultatis Litt. in Universitate *Aix-Marseille*, fidelitatem interpretationis cum sermonis elegantia mirum in modum conciliat.

Ramiro Merino. — *Curiosidad literaria.* *La Cartilla en verso.* Unión Poligráfica, Madrid.

Ut aperte indicat titulus, hoc opusculum nihil aliud est nisi ludricum *litterarium*, in quo viginti et octo *sonetis*, proprietates litterarum alphabeti describuntur. Tria priora poemata in foliis periodicis *ABC* aliquot abhinc annis vulgata fuerant. Curiosos lectoribus opusculum satisfaciet.

J. LEACHE, C. M. F.

L. Laurand. — *Manuel des études grecques et latines.* t. I: Grèce; t. II: Rome; t. III: Complémentes Atlas, Tables. Picard, Paris. 1934.

Nobilis Professor L. Laurand, cujus nomen Tulliana, quæ conscripsit, opera ad immortalitatis memoriam consecrarunt, hujusmodi eximium omnibusque numeris absolutum antiquitatis classicae *Manuale* illis cumulavit. In quo Latinis Graecisque litteris vacantes in promptu habent synthesin et compendium litterarum, historiae, omniumque Graeciae Romani populi institutionum. Continet enim *Manuale* ac complectitur Geographiam, historiam, ea omnia quæ vitam publicam ac privatam cujusque gentis constituunt, litterarum historiam, adjecto judicio de unoquoque auctore ejusque operibus ac genere dicendi; tandem consequitur grammatica, quam historicam vocant, Graeca et Latina.

Eximilis certe praestant qualitatibus hujusmodi *Manuale*: nitida claritas, ponderatum de auctoribus judicium, novis praeterea scientiarum et maxime philologiae ac lingüisticae quaesitis respondet, laboris elementa suppeditat, quæ opera in litterarum campo ab eruditis expectentur, significans. Bibliographia, quæ initio cujusque capituli prostat summo erit emulamento iis qui ampliorem desiderabunt cognitionem eorum quæ in opere summam tractantur.

Maximi momenti et utilitatis ea sunt quæ in tertio volumine continentur: de re metrica Graeca et Latina, de critica textuum interpretatione, de palaeographias, epigraphias, nummismatica de re nummaria et archaeologia, de mathesi, geometria, astronomia et aliis disciplinis a veteribus jam excultis, historia denique gentis Graecae et Romanae in tabulis depictis facile et uno quasi intuitu perlustrare licet.

Hujusmodi operis laudem premens, paucis absolvo: completa et manualis antiquitatis classicae encyclopaedia.

J. M.^a MIR, C. M. F.

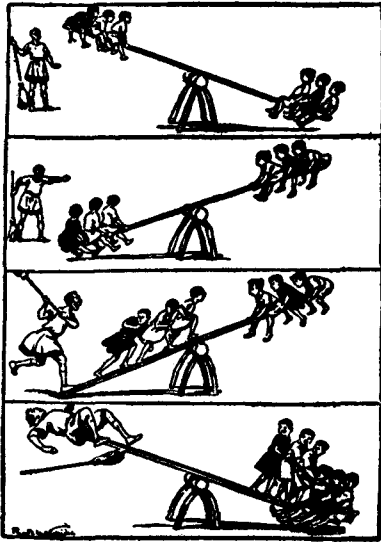
Compositiones vertendae

Fraudulentus lactis venditor et amicus

Simul Niagaræ cataractas advenerant
 Duo mercatores, avide quaerentes lucrum
 Americae in terris. Massam spectantes aquae
 Altosque lapsus, restant primo immobiles;
 Audentior deinde adstantem interrogat:
 Aquae vim tantam num optares totam tibi?
 Quid illa faceres? Nil, respondit, non enim
 Electricum opus parandum mihi foret uspiam.
 Respondit alter: Totam habere maxime
 Optarem massam, commode ut lac temperet,
 Americam namque petii lactis venditor.

Niagaræ: de Niagara. Famosa catarata de Norte-América. — non mihi foret parandum uspiam: jamás me he de poner a establecer. — ut temperet: a fin de atemperar.

Historieta muda

columpio
caballete
palanca (travesaño)
bandearse
estar sentado
extremo, punta
ya... ya
subir (ser elevado)

oscillum, i. n.
fulcrum, i. n.
vectis, is, m.
oscillare.
sedere.
extrema pars.
modo... modo.
tollor, eris, i.

bajar, descendere

barrendero

mirar

burlarse

escoba

amenazar

furioso

levantarse

correr hacia delante

el medio

contrapeso

caer

espaldas (de)

deprimo, eris, depressus sum.

scoparius, ii. m.

contemplari, a.

derideo, es, ere.

scopae, arum, pl. f.

minari, minitari.

furens, entis.

surgo, is, surrexi.

surrectum, i.

progredi ultra (acc.)

media pars

aequipondium

decido, is, ere, decidī, i.

supinus, a, um.

N. B. *Quis ex pueris, qui Palaestram legunt, melius enarrabit latine hęc lepidum cavillum?*

Prof. Emmanuel Jové, C. M. F.

Moderator

Thyographia F. Camps Calmet. — Tarregae